

Szakmai beszámoló

Móra Ferenc Múzeum
Hat céhláda restaurálása

Vidovics Teréz
Főrestaurátor

Juhász István
Farestaurátor

2021.

Barokk céhláda restaurálása

LSZ.: MFM. IP.54.142.1.

Mérete: hossza 71 cm x szélessége 48 cm x magasság 56 cm

A kulcstartó oldalán anno 1757 évszámmal datált.

Leírás:

Diófa, ívelt téglatest alakú, vasverettel, esztergályozott lábakkal. Benne kis mérleg, dukátok mérésére. Magyar: XVIII.sz. vége.

Tisztítás:

A láda külső-belső porszívózással portalanítva lett. A felületek alkohol, desztillált víz, zsíralkohol-szulfonátos elegyvel lettek megtisztítva.

Konzerválás:

A fém veretek, hord fülek, a tetőt megtartó lift szerkezet, a zár, a kulcspajzs rozsdásodása ellen RO-55 rozsdaoldó és passziváló szerrel lettek kezelve. A rozsdá eltávolítás folyamata mechanikusan finom acélkefével, illetve acél gyapottal történt. A passziválás után szilikon olajos áttörést kapott. A natúr farészek Xylamon szúölő szerrel lettek ecsetelve.

Restaurálás:

A láda tetején és korpuszán több kisebb-nagyobb javítás található, amelyek bele illeszkednek az eltelt több mint 250 év használatába. A kisebb furnérhiányok pótolva lettek, a lyukak, mélyedések tömítésre kerültek. A nagyobb színeltérések pác retussal tompításra kerültek. Az egyik esztergált láb megsérült, így azt ki kellett egészíteni. A kiegészítés diófával történt. A natúr farészek egy terpentín lenolajos áttörést kaptak, így kevésbé reagál a páratartalom változásaira és a pórusokat lezárja. A ládán lévő shell lakk réteg kielégítő volt, ezért megtartásra került, csak egy vékony lakk réteggel lett felélénkítve.

Magyar szabók céhláda restaurálása

LSZ.: MFM. IP. 54.163.1.

Mérete: hossza 75 cm x szélessége 57 cm x magassága 53 cm

A hátulján 1827 évszámmal datált.

Leírás:

Fényezett diófa. Téglatest alakú, négy sarkán négy kis esztergályozott oszlop. Az oldalak mezői profiláltak, beégetett fekete tusfestésű koszorúban olló, a másik oldalon rózsakoszorúban 1827. Esztergályozott lábakkal. Magyar: 1827.

Tisztítás:

A láda vízkárt szenvedett, felületén mész és vízkő csapódott ki. Először külső-belső porszívózást kapott. A további tisztítás desztillált víz, alkohol, zsíralkohol-szulfonátos eleggyel történt.

Konzerválás:

A korpusz és a lábak erős rovarkárt szenvedtek. A rovar kirepülő nyílások Xylamon szűrlő konzerváló szerrel lettek injektálva. A natúr részek pedig ecsetelésre kerültek. A fém fogantyúk, zárok, pántok, csavarok, veretek RO-55 fémtisztítóval és passziváló segítségével lettek konzerválva. Mechanikusan puha acél és rézkefe, illetve acélgyapot segítségével tisztításra kerültek. Végző bevonatként szilikon olajos áttörést kaptak.

Restaurálás:

A céhláda lábai kitörtek és a rovar rágott részek elporladtak. A törött, porladt részek műgyantás megerősítést kaptak. A megerősített részhez már jobban lehetett pótolni a hiányokat feltöltő anyaggal. A láb csapjait szintén pótolni kellett diófa csapokkal. A kitört csapfészkek is ki lettek egészítve. Így az újra ragasztott lábak erősen tartanak. A hiányzó profil lécek pótolva lettek, a meglazult ragasztások ragasztó aláinjektálással lettek megerősítve. A sok száz kirepülő nyílás betömésre került, és a fa anyagszínéhez pácolással, lakkozással lettek hozzáigazítva. Az eredeti lakk megtartása mellett a hiányos részek shell lakkozással lettek áthúzza és pótolva.

Tímárok céhláda restaurálása

LSZ.: MFM. IP.54.152.1

Mérete: hossza 62 cm x szélesség 41 cm x magasság 50,5 cm

A láda elején vésett 1821 évszámmal datált.

Leírás:

Fényezett tölgyfa. Téglatest alakú, oldalán berakott céhjelvény, két keresztberakott bőr. Lába kúposra faragott. Verete díszes vasveret. Oldalára bevéssett és feketére égetett évszám. Magyar: 1821.

Tisztítás:

A láda külső-belső porszívózással lett portalanítva. A felületek további tisztítása alkohol, desztillált víz, zsíralkohol-szulfonátos eleggyel történt.

Konzerválás:

A „kopogó bogár” szú kirepülő nyílásaiba Xylamon szúölő szer lett injektálva. A natúr farészek ecsetelve lettek. A láda fogantyúi, pántjai, veretei és zárja acélgyapotos mechanikus tisztítást és RO-55 passziválást és szilikonolajos védőbevonatot kaptak.

Restaurálás:

A láda vízkárt szenvedett, ezért száradás után a tömör tölgyfa tető olyan mértékben zsugorodott, hogy nem lehetett a helyére csukni az elején lévő profil lécz miatt. A lécz mozgott, mivel a ragasztások elengedtek, ezért le lett szerelve. Így egy 3 mm-es diófalécczel ki lett toldva. Így vissza ragasztva már helyére csukódott a tető. Az eredetileg intarziás ládát lefestették, flóderozták. A festett felület lett helyre állítva. A rovar kirepülő nyílások tömítve és színben restaurálva lettek. A rombusz alakú lábak alja rovarrágások következtében rövidültek, ezért műgyantával szilárdítva és kiegészítve lettek. A láda letört sarkain hiányzó alsó, felső profilozott lécek pótlásra kerültek. A meglazult furnérok, csapozások ragasztó injektálásával lettek rögzítve. A láda festett felülete dammárlakkal lett levédve. A natúr felületek terpentin, lenolajos védelmet kaptak.

Papucsos céhláda restaurálása

LSZ.: MFM. IP.54.161.1

Mérete: hossza 76 cm x szélessége 50 cm x magasság 57 cm

A láda elején 1875 évszámmal datált, azonban ez nem a láda készítése, hanem csak a márvány mintás átfestésre utal. 1802-es készítés felirat a belsején. Eredetileg furnérozott intarziás berakásokkal díszített láda.

Leírás:

Világoszöldre mázolt puhafa. Téglatest alakú festett felirattal: Szeged szabad királyi városban létező magyar lábbeli ipartársulati társ. Magyar: 1875.

Tisztítás:

A külső-belső felületek keféss porszívózással lettek tisztítva. A makacsabb szennyeződések alkoholt, desztillált vizet, zsíralkohol-szulfonátos oldatot elegyével lehetett leoldani.

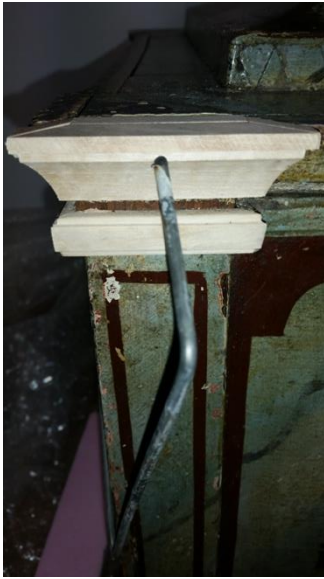
Konzerválás:

A láda alját (ami fenyőfa deszkából készült) valamilyen cincér rágtat foszlóssá, így nagy területen hiányzott a deszka anyagvastagságának fele. A rovar rágtott rész Xylamonnal lett injektálva és ecsetelve.

Restaurálás:

A rovar rágtott részt műgyantával kellett szilárdítani, majd műgyantás kittel lett kiegészítve. A ládán három féle profil lécs található, amelyek főként a sarkoknál hiányoznak. Ezek pótlása azonos fafajtából (dió) pótlásra kerültek. A ládatetőn lévő kulcsház elhúzható teteje szintén letört, elveszett, pótolni kellett. Hiányoztak a láda esztergált pogácsa lábai, ezért analógiák alapján és a láda alján lévő nyomokból rekonstruálható volt négy új láb, amely sokat hozzátesz a láda megjelenéséhez. Az új lábak márványozott festést kaptak. A lábakon bevésett C.-vel jelöltük, hogy másolat, azaz copy. A meglazult fa és kötőelemek ragasztó injektálásával rögzítésre kerültek. A láda szürkés márványozást kapott az átfestéskor, de később még shell lakkal is átkenték. Így kékeszölddé vált. Az ütött, vert kopott festéshiányok retusálva lettek. A láda egy vékony dammárlakkozást kapott a felület védelmére. A belső natúr fafelületek terpentint, lenolaj keverékkel áttörlesztésre kerültek.

Tölgyfa céhláda restaurálása

LSZ.: MFM. IP.54.159.1

Mérete: hossza 67 cm x szélesség 50 cm x magasság 47 cm

A ládatető belsején 1865 datálás.

Leírás:

Tölgyfa, fényezett, téglatest alakú, egyszerű, sima négy vasfogantyúval. Magyar: 1865 (XIX. sz. I. fele)

Tisztítás:

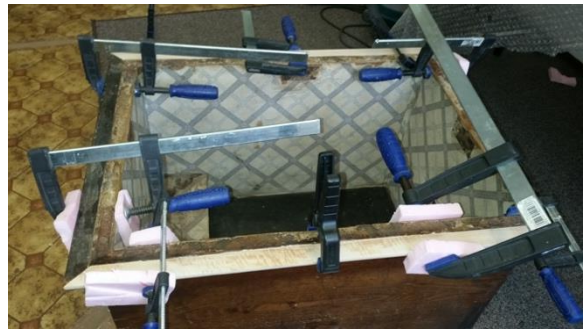
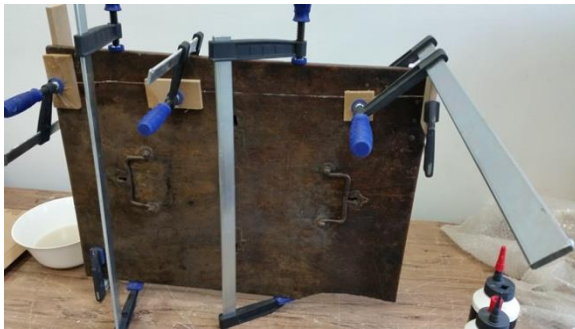
A felületek portalanítása kefésporszívózással történt. A finom kefesörték jól tisztítják a ráakódott poros szennyeződéseket. A megmaradt szennyeződések alkohol, desztillált víz és zsíralkohol-szulfonát oldat elegyével lettek tisztítva. A láda teteje oly mértékben megkopott, hogy lakk csak nyomokban volt található. Ezért itt teljes tisztítás történt alkohol segítségével.

Konzerválás:

A láda alja és a natúr fafelületek Xylamon szuölös injektálást és ecsetelést kaptak. A vas és réz veretek finom szűrű vas és rézkefével, acélgyapottal mechanikusan lettek tisztítva RO-55 rozsdoldó passziváló segítségével. Szilikon olajos bevonatot kaptak védelemül.

Restaurálás:

A tölgyfa tető hosszában el volt törve, ezért szorítók segítségével élben meg lett ragasztva. A tető sarkából hiányzott 4 cm x 20 cm-es darab, ami diófával lett pótolva. A láda alját erősen megrágta a „kopogó bogár”, ezért műgyantával szilárdítva lett. A láda négy lába hiányzott, ezért a nyomok alapján és a láda alsó profilozott léchéhez igazítva, kapott négy új esztergált lábat. Természetesen megjelölve, hogy ez csak reprodukció (C., azaz copy vésettel a talpukon). Sokat javít a láda megjelenésén. A reprodukált lábak fekete, barna shell lakkozást kaptak, így jól illeszkednek, az alsó profilléchez. A láda alsó profiljából is kitörött, így ki kellett egészíteni. A láda színbeli eltéréseit pácolással és shell lakk használatával sikerült egységesíteni. Az olajzöldre festett ládatető belseje terpentin lenolajos áttörlést kapott.

Késesek céhládája restaurálása

LSZ.: MFM. IP.54.150.1

Mérete: magasság 65 cm x hosszúság 45 cm x szélesség 58 cm

A láda előlapján anno 1799-es datálás látható faragott kivitelben.

Leírás:

Fényezett tölgyfa. Téglatest alakú, oldalán faragott levéldíszben, faragott A.N. 1799. Fedelén faragott levéldísz a kiugró toronyrész körül. A sarkokon laposan faragott levéldísz, mely lefut a lábakra. Az oldalak levéldíszre koszorú idom. Vasveretekkel. Magyar: 1799.

Tisztítás:

A külső és belső felületek keféss porszívózással lettek portalanítva. A makacs szennyeződések alkohollal, desztillált vízzel, zsírkohol-szulfonát oldattal elegyével sikerült eltávolítani.

Konzerválás:

Az enyvezett részeknél komoly rovarkárosítás volt látható. A négy pata formájú lábból három elmorzsolódott. A farontó bogarak nyomán ezeket a részeket Xylamon szúró szerrel injektálni kellett. A natúr farészek ecsetelésre kerültek. A rozsdás vas fogantyúk, zárok, veretek, pántok mechanikusan drótkéfével és acélgyapattal lettek tisztítva, majd RO-55-ös passzíválást és szilikon olajos levédést kaptak.

Restaurálás:

A lábak roncsolódott végei műgyanta megerősítést kaptak. A még épp pata formájú faragott lábról mintavétellel forma készült. Ez alapján a másik három láb vége is kipótlásra került. A hiányzó kulcsház profilozott léce diófával lett pótolva. A hiányzó fabetétek szintén ki lettek egészítve. A lakkozása kopottas, a többszöri átkenések miatt szemcsés, de jól tükrözi az eltelt 222 évet. Ezért a lakkréteg megtartásra került, a kopott részeket csak pótolva. A nagyon elütő részek és pótlások pácolással lettek után öregítve. A natúr felületek terpentin lenolajos bedörzsölést kaptak.

